

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.

Матеріали подано в авторській редакції.

Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

ЗМІСТ

Бідзюра І. П., Каршиєва А. І. <i>Проблеми України як країни, держави і суспільства</i>	10
Варзар І. М. <i>Політологемна аксіоматика розбудовчо-модернізаційного стану сьогоденної України у призмі безпристрасної наукової істини</i>	17
Попов В. Ж. <i>Проблема ідентичності у процесі державотворення на пострадянському просторі</i>	23
Головатий М. Ф. <i>Системна криза соціальної держави у ХХІ столітті та можливі шляхи її подолання: теоретичний концепт проблеми</i>	26
Воронін В. М. <i>Нагородна система України як важливий чинник системної модернізації держави і суспільства</i>	30
Юник Д. Г. <i>Перспективні напрями підвищення якості вищої освіти в Україні</i>	34
Сурмін Ю. П. <i>Реформи в Україні: необхідність корекції політики та дизайну</i>	38
Романенко Є. О. <i>Електронна комерція України</i>	41
Мелков Ю. А. <i>Мера успішності: от етатизма к гуманізму</i>	45
Перекуда Є. В. <i>Земельний чинник децентралізації влади в Україні</i>	48
Баєва О. В., Новальська Н. І. <i>Тенденції розвитку санаторно-курортного бізнесу в Україні</i>	52
Рижиков В. С. <i>Практичне завдання вищої школи в розбудові юридичної освіти для підготовки юристів нової формації</i>	56
Радзівський О. І., Філіпенко Т. В. <i>Механізм державного та регіонального регулювання сфери туризму в Україні</i>	58
Піляєв І. С. <i>Досвід союзницької взаємодії українських і російських протибільшовицьких сил в контексті сучасної декомунізації України</i>	62
Романова Л. В. <i>Маркетинг сільських територій: теорія і напрями становлення</i>	66
Артюшенко О. М. <i>Трансформація громадянського суспільства</i>	69

РЕФОРМИ В УКРАЇНІ: НЕОБХІДНІСТЬ КОРЕКЦІЇ ПОЛІТИКИ ТА ДИЗАЙНУ

Постановка проблеми. Реформи в Україні дуже швидко перетворюються у специфічний різновид політики, від якої вже суттєво залежать системні трансформації суспільства та держави. Сформувалися характерні ознаки такої політики:

По-перше, вона реалізується тотальне за усім контуром реформ. Хоча в державі ніхто точно не знає скільки реформ реалізується. Це нагадує спробу швидко побудувати комунізм, яка була характерною для перших років радянської влади. Вона отримала у вождя назву “червоногвардійська атака на капітал”, яка тоді потерпіла повну поразку. Сьогодні ми маємо подібну поразку швидкого реформування держави та суспільства. Поки ще ця поразка не розуміється суспільством. Якщо цю політику продовжувати, то країну понесе у розніс. Необхідно змінювати стратегію, переходити до довгострокової системної осаді реформ.

По-друге, реформи ні є ефективними, Нерідко не тільки відсутні нормативно-правове, програмне, кадрове, організаційне-управлінське та ін. види забезпечення реформ, але й просте їх розуміння. Реформи дуже часто виступають у формі палких публічних виступів політиків. Вони мають значною мірою не інституційний, а інформаційно-пропагандистський характер, вони дуже добро забалакуються. Розмов про реформи дуже багато, а добрих їх проектів та результатів практично немає.

По-третє, спостерігається хаотизація реформ, домінує аматорський до них підхід, калькування, наприклад, грузинських, польських тощо.

Тому загострюється необхідність кардинальних змін дизайну політики українських реформ. Під дизайном (від англ. design — проектувати, креслити, задумати) політики реформ розуміється особливості простору з точки зору домінування конкретних видів реформ, стану їх включення, наявності результатів, проблем реалізації тощо.

Стан наукових досліджень. Важлива роль реформ у суспільстві в усі часи притягала до їх осмислення вчених різних галузей знання. Тільки короткий огляд трудів, присвячених реформам, потребує спеціальних досліджень. Значний вклад у формування теорії реформ внесли М. Вебер, Е. Гідденс, Л. Мізес, Т. Парсонс, В. Полтгаревич, Й. Шумпетер, П. Штомка, М. Фрідман, Ф. Фукуяма та ін., в трудах котрих є підходи до розуміння природи політики реформування. Однак проблема дизайну політики реформ, модернізації політики реформ в науковій літературі спеціально не досліджена.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є розгляд основних напрямків зміни дизайну політики реформ в Україні.

Результати дослідження. На наш погляд, під політикою реформ розуміється різновид системної державної політики, яка реалізується суб'єктами реформ в аспекті розробки та впровадження реформ у практичне життя суспільства та держави. Вона має суб'єктів, об'єктів, цілі та завдання, методологію та інструменти. Підкреслимо, що в Україні політика реформ не розроблена, що різко знижує якість та ефективність самих реформ.

Дизайн [1, 2] політики реформ характеризують такі категорії як “простір реформ” — соціальний простір розміщення реформ; “контур реформ” — соціальний простір прояву реформ; “образ реформ” — уявлення про реформи, що склалися у реформаторів та громадян; “функції реформ” — призначення реформ забезпечувати зміни; “морфологія реформ” — побудова реформ, що забезпечує їхню спроможність реалізовувати функції; “наукова та практична цінність реформи” — особлива значущість реформ, їхня наукова обґрунтованість та практична реальність; “технологічність реформ” — засіб існування реформ у деякої формі: ідеї, ідеологеми, проекту, програми, соціальної технології, інституційного утворення тощо.

Насамперед, слід підкреслити, що політика реформ в Україні знаходиться на етапі виникнення та усвідомлення. Вона характеризується таким дизайном, який склався стихійно, має післяреволюційний характер. В ньому багато хаотичного, нестійкого, випадкового. Реформи існують значною мірою як ідеологеми. Практично відсутні усебічно обґрунтовані програмно-цільові їх моделі. Більшість реформ, що декларується, не мають технологічного характеру, організаційно та ресурсне не забезпечені. Немає цілісного засвоєння соціального простору реформами. Існують окремі осередки намірів реформування, аматорського проектування та силового просування змін радикальними рухами громадянського суспільства, коли зміни не завжди становляться інституційними і часто-густо розсмоктовуються навколишнім консервативним середовищем.

Майбутнє реформ в Україні значною мірою залежить від взаємопов'язаних проблем: не розробленості політики реформ та неперспективного їх дизайну.

Формування ефективної державної політики реформ вимагає:

1. Проведення усебічного, системного аудиту стану підсистем держави та суспільства, наявного ресурсного потенціалу, можливостей змін.

2. На його основі необхідно з залученням експертів сформувати перелік пріоритетів реформ та підготувати їх дорожню карту на п'ять — десять років. При чому кожна реформа в цей карті повинна розглядатися не як разовий акт, а як процес народжування оновленої якості держави та суспільства.

3. Утворення за пріоритетами та напрямками реформування спеціальних дослідницьких інститутів, центрів, лабораторій проектування реформ, розробки концепцій, стратегій, програм, нормативно-правового забезпечення, узгодження реформ кожна з кожною, проведення відповідних експериментів з перевірки ефективності моделі реформи в конкретних умовах та розповсюдження уточненої методик у масштабах країни тощо.

4. Формування та розвиток науково-експертного середовища за різними реформами, відповідного національного інтелекту, розробка засобів залучення до постійної рефлексії реформ з боку реформаторів та експертів інших країн, розвиток мережевого інтелекту.

5. Формування портфелів реформ, що містять концепції, стратегії, програми, дорожні карти та їх нормативно-правове забезпечення. Кожна реформа повинна мати сукупність нормативних документів.

6. Накопичення базового інформаційно-методологічного забезпечення, створення інноваційного інформаційного банку реформ: наукової літератури, методик та опису конкретних реформ в різних країнах та Україні.

7. Перебудова системи державного управління в аспекті сприяння реалізації реформ. Для цього необхідно переформувати Адміністрацію Президента України із піар-центру в центр реформування, кожний орган державної влади повинен мати відповідні структури та фахівців з реформ. Дуже важливим є утворення спеціального органу управління реформами.

8. Налагодити підготовку фахівців, без яких реформування неможливе: системних аналітиків, радників, управлінських консультантів, проектувальників, менеджерів реформ, а також модернізувати систему підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, що, безсумнівно, сприятиме кращому кадровому забезпеченню реформ.

9. З метою підвищення довіри до реформаторів та підтримки реформ сформувати декілька центрів громадської підтримки реформ та громадський телеканал реформ. Це сприятиме поступовому перетворенню українського суспільства із суспільства без довіри в суспільство довіри, що є необхідною передумовою закріплення реформ у суспільстві. Важливим призначенням громадських центрів реформ є збір пропозицій щодо інновацій, що сприяє перетворенню громадян в активних суб'єктів реформ.

10. Необхідні кардинальні зміни дизайну реформ шляхом: вилучення із простору реформ їх сурогатів, його наповнення проектами та технологіями, формування експериментальних майданчиків перевірки та уточнення проектів та технологій реформ, звуження соціальної деструкції, планомірного впровадження реформаторських змін.

Таким чином, актуальна необхідність активізації та підвищення ефективності реформ в Україні **вимагає**: по-перше, проведення спеціальних наукових досліджень з метою формування загальної теорії реформ; по-друге, розробку політики реформ, як б інтегрувала усі види реформ, забезпечувала б їх системне проектування та реалізацію; по-третє, кардинальне переформатування дизайну реформ, цілісного наповнення соціального простору науково обґрунтованими та ефективними змінами.

Література

1. Дональд А. Норман. Дизайн привычных вещей = The Design of Everyday Things. — М.: "Вильямс", 2006. — С. 384.
2. Розенсон И. А. Основы теории дизайна. — СПб.: Питер, 2006. — 224 с.